

сталі термогігрометричні параметри мікроклімату (для температури: $10 \pm 2^\circ \text{C}$, для відносної вологості повітря: $55 \pm 5\%$).

6. Зважаючи на підвищену термопластичність воскових композицій основи циліндрів, не допускати підвищення температури в сховищі понад 30°C , запобігати попаданню на поверхню циліндрів прямих сонячних променів та її освітленню лампами нажарювання. Навіть температура рук людини, яка працює з циліндром, може негативно позначитися на збереженості звукових доріжок.

Існують три способи відновлення та перезапису інформації, зафіксованої на ФВЦ: акустичний, електричний та оптичний¹.

Акустичний метод полягає у перетворенні за допомогою фонографа механічно зафіксованих на пластичній поверхні воскового циліндра звукових коливань в акустичний звук.

За допомогою електричного методу (найширше розповсюджений у практиці реставрації звуку) механічно зафіксовані на циліндрах звукові коливання перетворюються в електричні, які потім відбиваються (фіксуються) на електромагнітній плівці.

Недоліком обох методів є фізичний контакт голки фонографа з тендітною поверхнею звукової доріжки, що при повторенні процесу відновлення звуку може негативно позначитися на його якості внаслідок абразивного ефекту.

Оптичний метод - технічно складний і дорогий - найбезпечніший для фоноциліндрів, бо при використанні лазерного променя не відбувається шкідливого фізичного контакту зі звуковою доріжкою.

¹ Железний А. Наш друг - грампластинка. - К.: Муз. Україна, 1989. - 278 с.

² Шлюв Л. Голоса, зазвучавши вночі. - М.: Просвещение, 1974. - 127 с.

³ The Federal Cylinder Project // International Association of Sound Archives, Phonographic bulletin 33 (1982). - P. 13-22.

⁴ Смолкина Т. Разрушение восковых печатей плесневыми грибами и методы их защиты // Тр. ВНИИДАД. Т.1. Статьи, метод.

Нагадаємо, що під час реставрації фонозаписів з колекції Американського фольклорного центру (АФЦ) було виявлено чимало циліндрів, пошкоджених внаслідок дії механічних, фізико-хімічних та мікологічного факторів. Саме тому в червні 1979 р. Бібліотекою Конгресу спільно з АФЦ, Смітсонським інститутом та деякими суспільними федеральними установами було розроблено Федеральний проект реставрації фонозаписів на воскових циліндрах³.

Він передбачав: збереження та реставрацію фонозаписів на воскових циліндрах; архівну обробку та документацію колекції ФВЦ; розповсюдження результатів Проекту серед установ, що мають такі збірки.

У його рамках звукозаписувальною лабораторією Бібліотеки Конгресу було відреставровано 200 ФВЦ з колекції Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського⁴. Цей досвід може бути корисним для розробки програми реставрації ФВЦ із зібрання інституту рукописів НБУВ.

З огляду на вищезазначене, доцільність реставрації фонозаписів на воскових циліндрах повинна визначитися для кожного з них конкретно і лише за умов наявності спеціальної апаратури для відновлення фонозапису.

Реставраційні роботи з метою відновлення та репродукції інформації на ФВЦ з колекції НБУВ можуть бути здійснені із залученням відповідних академічних або галузевих установ, які мають потенційні та технічні умови для розробки оригінального методу їх реставрації.

програми научн. исследований. - М., 1970. - С.116-120.

³ Lechleither F. A newly Constructed Cylinder Replay Machine for 2-inch Diameter Cylinders // Archiving The Audio-Visual Heritage. Third Joint Technical Symposium. May 3-5, 1990. Canadian Museum of Civilization. - Ottawa. - P. 145-148.

⁴ Noll W. Cylinders Kiev: Folklife Center Restores Ukrainian Minstrelsy. Library of Congress Information Bulletin. February, 20 1995.

ФАКТИ НАУКОВОГО ЖИТТЯ. ХРОНІКА ПОДІЙ

Микола
Воробей

24-й Австрійський з'їзд бібліотекарів

3-7 вересня 1996 р. в м. Інсбрук було проведено 24-й Австрійський з'їзд бібліотечних працівників, який проходив під девізом «Бібліотечний менеджмент - менеджмент культури». Організатор - спілка бібліотекарів Австрії (СБА) - відзначає цього року свій 50-річний ювілей.

Спонсорували форум СБА і Федеральні міністерства з питань науки, транспорту та мистецтва, закордонних справ, ряд банків та установ. На з'їзд прибуло близько 600 учасників з Німеччини, Італії, Данії, Угорщини, Польщі, Фінляндії, Болгарії, України та ін. Зі словами привітання до учасників форуму звернувся президент СБА д-р Нойгаузер.

Було розглянуто різні аспекти розвитку бібліотечної справи і роль бібліотек у суспільстві; налагодження інформаційних зв'язків між ними; використання їх інформаційного потенціалу за допомогою нетрадиційних носіїв інформації; проблеми збереження культурного надбання бібліотек засобами електронної обробки тощо.

У доповідях підкреслювалося, що ні важливі питання неможливо вирішити без ґрунтовної освіти бібліотечних працівників. До цього спонукає технічний розвиток інформаційного простору, а вхід європейських країн в Раду Європи зобов'язує до нової структуризації освіти з метою досягнення рівноваги в кваліфікації бібліотечних кадрів різних країн.

З інтересом було вислухано доповіді про стан та перспективи автоматизації бібліотек Австрії. Свої досягнення в галузі автоматизації демонстрували на виставі електронної техніки понад 60 різних фірм та бібліотек. У країні з 1982 р. існує міжбібліотечна мережа BIBOS, яка включає 33 бібліотеки різних відомств та установ.

За 14 років існування ця мережа пройшла чотири етапи свого становлення - від BIBOS-I до BIBOS-IV. Нині вона може автоматично підтримувати всі виробничі процеси бібліотек - замовлення літератури, інвентаризацію фонду, бібліографічне та предметне розкриття літератури, - аж до видачі її на абонемент. Мережею можуть користуватися як бібліотеки, так і окремі користувачі інформації, що мають доступ до всіх її масивів. Остання версія BIBOS, реалізована в 1995 р., демонструвалася вперше у Австрійській національній бібліотеці на семінарі Комісії СБА.

У рамках з'їзду відбулася також акція допомоги для Національної та університетської бібліотеки Боснії та Герцеговини в Сараєво, що постраждала від час війни в Югославії. Збиралися кошти для реставрації та відновлення пошкодженої літератури і відбудови приміщення. Зі словами подяки виступив директор бібліотеки д-р Енес Куваджич.

Для учасників з'їзду було організовано велику культурну програму.